

2. lpp. **«Uz pieņemšanu»
Dundagas Veselības centrā.**
3. lpp. **Jaunieši par jauniešu domi.**
4. lpp. **Kukaiņi bērnudārzā, putnu balsis
Mazajā skolā, zeme siltumnīcā.**
5. lpp. **Līvu savienības 90 gadu jubilejā.**
6. lpp. **Elmas dižrauši jaunā krāsnī.**

Redaktora vārdi

Sirds un galva

Mans aizkustinošākais pēdējā laika atklājums ir rekolekciju vadītājs Žozefs Bastēns. Šis vīrs, būdams perfekcionists, nonācis depresijā un, kalpojot kopienā, kur dzīvojuši garīgi slimi invalīdi, piedzīvojis dziedināšanu. Lūk, Ž. Bastēna liecība, ar kuru viņš dalās žurnālā *Svētdienas Rīts*!

«Tā man bija pirmā dziedināšana, jo es biju perfekcionists, audzināts kā paraugbērns. Labi jāuzvedas, jābūt ideālam, jābūt pilnīgam, kļūdīties nedrīkst — ja ne, tiek sodīts. Tur, kopienā, kāds no slimajiem cilvēkiem man tuvojās. Viņš paskatījās man acīs un jautāja: «Vai tu mani mīli?» Un kā jau perfekts cilvēks es atbildēju: «Jā». Bet garā nabagie jūt patiesību, viņi redz tev cauri. Tu pats sevi nodod ar skatieni, balsi, žestiem, ķermeņa valodu. Un tad šis garā nabagais izteica vārdus, kurus nekad neesmu aizmirsis: «Ja tev ir milzīga galva un maziņa sirsniņa, tad ir karš. Bet, ja tava sirds ir lielāka par tavu galvu, tad ir miers».

Tad viņš ar plaukstu mājienu aicināja mani pieliekties, un es noliecu pie viņa savu lielo teologa galvu, kas bija studējusi astoņus gadus un izlasījusi ārkārtīgi daudz grāmatu. Viņš šo galvu apskāva un ilgi turēja. Un es sajutu Dieva mīlestību».

Kā ir ar manu galvu un sirdi? Un — tavējo?

Diāna Siliņa

Cāļi un gaiļi Dundagas pilī

7. IV pilī ar savu uzstāšanos priecēja Dundagas cālēni un gaiļēni.

Konkursu ar mātišķu rūpību vadīja Baltā vista (Ruta Bērziņa). Vai būtu viņu redzējusi Liendienās tirgus laukumā? Nekā! Tirgus Baltajai vistai taču nebūtu laika ar cilvēku bērniem tik ilgi rotaļāties iet, ja cālēni jāperē. Tiem jau drusku arī jāizaug un dziedāt jāmācās! Nē, šī noteikti bija cita Baltā vista, jo viņa veda dižajai saimei, t.i., skatītājiem, un arī gailim parādīt savu perējumu, kas vistai tiešām bija iznācis skaists un muzikāli apdāvināts. To atzina arī eruditās vērtētājas: Ieva Hermane, Inga Šmēdiņa un Laine Šmite.

Mīlīgākā cāļa titulu saņēma Keita Līga Klauberga, *Piemīlīgākais cālis* bija Romans Gorjunovs, bet *Saulainākais cālis* — Nikola Anšberga. **Skatītāji par savu simpātiju atzina divgadīgo cāli Agati Jeti Miķelsoni**, kas nodziedāja dziesmu *Mazā saimniece*. Lai vismazākajam cālim uz skatuves būtu drošāk, līdžās atradās arī māmiņa Daina. **Par Cāli 2013 kļuva Līva Bērzkalne**, kas ne vien labi dziedāja, bet arī parādīja savas aktrises dotības, iejūtoties skursteņlauka lomā.

Interesantus un līdzvērtīgi labus priekšnesumus sniedza arī gaiļēni: Megija Majevska, kura bija iesaistījusi brāli Aleksi un

draudzeni Ievu, Alise Damberga, kas dziedot auklēja balto kakīti Sniedziņu, savu mīļāko rotaļlietu, Kārlis Rozenbergs duetā ar Kristu Ludeviku, Krista Kučere ar dziesmu *Kēpošanās, kēpošanās*.

Alise Ceple izpildīja visneparastāko dziesmu, jo tā bija krieviski un vairāk it kā piemērota pieaugušākai meitenei, bet viņa ar savu brīvo un temperamentīgo priekšnesumu lieliski iejutās lomā un prata publiku aizraut. Par Kārļa uzaicināšanu piedalīties konkursā paldies skolotājai Sandrai Cirvelei! **Skatītāji par savu simpātiju izvēlējās Alisi Dambergu, bet par Gaiļi 2013 kļuva Anete Adamoviča**, kas uzstājās drusku pārliecinošāk nekā pārējie.

Pasākumu krāsaināku gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē darīja *Sensus* abu jaunāko deju grupu uzstāšanās ar trim dejām: *Dāmītes*, *Afrikāņi* un *Rokenrols jeb Kad mammas nav mājās*. Man vislabāk patika pirmajā dejā labi pazīstamā sievišķīgā stīga, kad katra mazā meitene dejas noslēgumā iekāpj rozā augstpapēžu kurpēs, kas ir krietni par lielu, un dodas līdz Dainai, kurai, protams, ir tādas pašas kurpes, bet kas der kājai kā uzlietas. Ar

prieku var skatīties uz skaistajiem un krāsainajiem deju grupu tērpiem, ko izdomā un šuj pati Daina. Tāpat pārsteidz radošā pieeja dejām un dalībnieku dzirkstošais dejotprieks.

Arī olas, šogad iegādātie un apgleznotie vides objekti, pasākumā lieti noderēja. Mazākās piekariņātas greznoja skatuves griestus un aizmuguri, bet divas lielākās, kurās iekrāsotas Dundagas tautas tērpa brunču svītras, atradās starp skatuvi un zāles durvīm. Pie tām labprāt cāļi un gaiļi pa vienam vai kopā ar citiem arī fotografējās.

Konkursa dalībnieki bagātīgi saņēma ziedus un dāvanas ne tikai no rīkotājiem, bet arī no vecākiem, citiem tuviniekiem un draugiem. Aizkustinoši bija redzēt, kā Kristu Kučeri pēc labās uzstāšanās pirmais ar buču un trim dzeltenām rozēm sveica tētis. Visu cieņu šādai attieksmei! Paldies par konkursu skolotājām, kas gatavoja cāļus un gaiļus, — Sandrai Cirvelei, Daicei Šmitei, Daigai Rūtenbergai un Ingai Apškrūmai — un skaņu vīram Gintam Rūtenbergam! Pateicība par atbalstu visiem vecākiem!

Diāna Siliņa, autore foto

• Līvai beidzot ir laiks aplūkot iegūto balvu.

• Ar māmiņu kopā drošāk. Uzstājas mazākais cālis — Agate Jete.

Ar Triju Zvaigžņu ordeņa pirmās pakāpes (zeltītu) goda zīmi apbalvota Dundagas vidusskolas teātra pulciņa vadītāja skolotāja Vaira Kamara. Apsveicam!

Aprīlī un maijā

Dundagā

27. IV plkst. 11.00 pilī Liliputu cirks, biļetes cena Ls 2.

4. V pilī, **iespējams**, notiks jauno talantu konkurss.

18. V Pils diena.

Kolkā

19. IV plkst. 20.00 grupas *Prāta vētra* koncerts DVD *Vēl viena klusā daba*. Bez maksas seanss.

20. IV plkst. 18.00 Zigurda Neimaņa un Bruno Libauera koncertuzvedums *Nopietni par nenopietno, nenopietni par nopietno*. Biļetes cena Ls 2.

26. IV plkst. 19.00 Liliputu cirks, biļetes cena Ls 2.

Mazirbē

20. IV plkst. 12.00 Līvu savienības gada pārskata sapulce.

Runas vīriem ir spēks rokās

Domes sēdē 28. martā

Apstiprināja ceļu fonda līdzekļu izlietojuma plānu 2013. gadam: sniega tīrīšanai no ceļiem un ielām — Ls 13 000; ceļu greiderēšanai — Ls 7 000; bedrīšu remontam ar šķembām un asfaltbetonu — Ls 7 000; ceļu virsmas uzlabošanai ar granti un asfalta granulātu — Ls 13 000; zāles pļaušanai, ceļazīmju labošanai, marķējuma atjaunošanai — Ls 2 349; rezervei — Ls 8 995.

Apstiprināja sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifu 3,91 Ls/m³ (bez PVN) no 01.06.2013.

Noteica no 02.04.2013. maksu (ar PVN) par Dundagas novada pašvaldības dzimtsarakstu nodaļas pakalpojumiem: par svinīgu laulības reģistrācijas ceremoniju Ls 15 Dundagas novada iedzīvotājiem; Ls 20 — citu pašvaldību iedzīvotājiem; Ls 70 — par svinīgu laulības reģistrācijas ceremoniju ārpus nodaļas telpām citā piemērotā vietā. Ārpus nodaļas telpām citā piemērotā vietā personām jānodrošina dzimtsarakstu nodaļas amatpersona ar transportu.

Nolēma sagatavot īpašuma *Ošlejas*, kadastra nr. 8850 010 0067, cirsma pārdošanai izsolē: kailcirtes — 1. kvartāla 2., 15., un 18. nogabalā; kopšanas cirtes — 1. kvartāla 1., 3., 4., 6., 7., 8., 9., 10., 13. un 17. nogabalā.

Nolēma Dundagas novada Dundagas pagasta teritorijas plānojuma grozījumos paredzēt zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem nr. 8850 020 0222 un nr. 8850 020 0515 teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos biroja ēkas būvniecības tiesības un nodot publiskajai apspriešanai visus reģistrētos iesniegumus par grozījumiem Dundagas pagasta teritorijas plānojumā.

Piekrita sadalīt nekustamo īpašumu *Vīles*, atdalāmajam zemes gabalam piešķirot nosaukumu *Meža Vīles*. Piekrita sadalīt nekustamo īpašumu *Dižpumpuri*, atdalāmajam ze-

mes gabalam piešķirot nosaukumu *Annikas*. Piekrita sadalīt nekustamo īpašumu *Grāvmēži*. Atļāva izstrādāt zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma *Mazpreči* sadalīšanai divās daļās.

Grozīja ar novada domes 30.03.2011. lēmumu nr. 66 *Par Dundagas novada Dundagas pagasta teritorijas plānojuma grozījumu uzsākšanu* apstiprināto darba uzdevumu. Nolēma grozīt ar Dundagas novada domes 27.09.2012. lēmumu Nr. 248 «Par detālplānojuma izstrādi nekustamajam īpašumam *Mazirbes Lauri*» apstiprināto darba uzdevumu. Apstiprināja zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma *Silvijas* sadalīšanai trijās zemes vienībās.

Pieņēma iesniegto Dundagas novada pašvaldības 28.03.2013. saistošo noteikumu nr. 6 *Par koku ciršanu ārpus meža* projektu. Atstāt negrozītu Dundagas novada pašvaldības Privatizācijas, atsavināšanas un iznomāšanas komisijas 17.01.2013. lēmumu nr. 1.

Vienai personai anulēja ziņas par deklarēto dzīvesvietu.

Pieņēma iesniegto nolikuma *Dundagas novada pašvaldības Nacionālās pretošanās kustības dalībnieku iesniegumu izskatīšanas komisijas nolikums* projektu un par komisijas priekšsēdētāju iecēla dzimtsarakstu nodaļas vadītāju.

Nolēma izsludināt papildu kandidātu piešķiršanu darbam Dundagas novada vēlēšanu komisijā.

Ievēlēja Aldonu Zumbergu par Dundagas novada domes priekšsēdētāja vietnieku.

Apstiprināja novada domes priekšsēdētāju Lindu Pavlovsku par Dundagas novada pašvaldības pārstāvi Kurzemes plānošanas reģiona attīstības padomē.

Protokolu pārlūkoja Sandra Kokoreviča

Dundagas Veselības centrā

Kopš pašvaldības iestāde *Veselības un sociālās palīdzības centrs* kļuvis par *SIA Dundagas Veselības centrs* (DVC), ir pagājuši kādi 3 gadi. Pēc ārsta Mintauta Krasona iicinājuma devos lūkoties, kā *SIA DVC* klājas.

Izrādās, skarbi. Iedzīvotājiem vajag savu veselības centru, bet problemātiska ir tā uzturēšana. M. Krasons gan norādīja, ka novadam ir pietiekams ekonomiskais potenciāls, lai tas varētu zelt un plaukt: mežrūpniecība, lauksaimniecība, zvejsaimniecība, piekrastes izmantošana atpūtai un tūrismam.

Novadā ir 3 ģimenes ārstu un 2 zobārstniecības ārstu prakses. DVC darbojas 2 ģimenes ārstu prakses un zobārstniecības ārsta prakse, dienas stacionārs ar viesnīcas pakalpojumiem tā pacientiem. Tas ir būtiski tālāku ciemu iedzīvotājiem. Strādā ārsts internists, ko agrāk sauca par terapeitu. Reizi ceturksnī brauc ginekologs. Pieejama ilgstošā sociālā veselības aprūpe, diagnostika — rentgens, laboratorija, sonoskopija — un ārstnieciskās procedūras: fizikālā terapija un balneoterapija. Palīdzību DVC var saņemt ne tikai noteiktajā darba laikā. Dundagā atrodas arī neatliekamās medicīniskās palīdzības punkts.

Kur tad bez DVC ir tuvākās ārstniecības iestādes? Talsos — Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas filiāle ar apmēram 30 gultas vietām stacionārā, ir arī dienas stacionārs, diagnostika. No Dundagas līdz Talsiem ir 35 km, un uz stacionāru daudz nevar cerēt tā mazā gultu skaita dēļ. Bet Talsos ir lielākas diagnostikas iespējas. Līdz Ventspilij ir 65 km, gandrīz bez sabiedriskās satiksmes un ar sliktiem ceļiem.

Dakteris uzsvēra, ka dienas stacionārs un ilgstošā sociālā veselības aprūpe kopā ir viens no veiksmīgākajiem risinājumiem, kā novadā pastāvēt DVC, lai tas atbilstu normatīvajiem aktiem un iedzīvotāju vajadzībām.

Daļai pacientu vajag sociālo aprūpi, bet višiem — atrasties medicīnu uzraudzībā. Tas ir kā starposms starp slimnīcu, kur sniedz palīdzību, un posms pēc slimnīcas ar veselības aprūpi, kad pacientam jāatrodas medicīnu uzraudzībā.

Par finansiālo pusi. Reizēm rodas neizpratne, kāpēc pacientiem jāmaksā tik daudz. Pamatojoties uz normatīvajiem aktiem, dienas stacionāra pakalpojumus sedz Nacionālais veselības dienests — Ls 7,43, pacienta iemaksa ir līdz Ls 5. Pašvaldība piemaksā trūkstošo daļu tiem pacientiem, kuri ir vientuļi un atrodas ilgstošajā aprūpē, un tiem, kam nav, kas sedz izdevumus. Lielākā ieņēmumu daļa aiziet darbinieku algām un nodokļiem. M. Krasons pievērsa uzmanību, cik personāls saņem algu uz *rokas* un cik to aprēķina uz *pa-pīra*. Vairāk nekā 40% no algas fonda aiziet nodokļos valstij. No ieņēmumiem iepērk nepieciešamās lietas un maksā pilnu 21% PVN. Ieņemtos līdzekļus izlieto arī ēkas apsaimniekošanai, maksā par elektrību un siltumu. No ieņēmumiem iegādāties medicīnisko inventāru vai uzlabot medicīniskos pakalpojumus nav iespējams. Dakteris uzsvēra, ka nav loģiski un ētiski prasīt, lai veselības uzņēmums gūtu peļņu un attīstītos uz slimu cilvēku rēķina.

Piemēram, janvārī un februārī stacionāru apmeklēja maz pacientu, līdz ar to pietrūka naudas algām, nodokļiem un nācās samazināt darba slodzi medicīnas personālam un aprūpētājiem. Kā to atrisināt? Nav iespējams paredzēt, cik pacientu katrā mēnesī būs, bet personālam ir jābūt gatavam sniegt palīdzību. Dakteris uzsvēra, ka nevar taču samazi-

Administratīvajā komisijā

12. III sēdē nr. 3 izskatīja 5 administratīvā pārkāpuma lietas.

No tām: **1** lietu par alkoholisko dzērienu nodošanu nepilngadīgā rīcībā tā, ka šīs vietas kļuvas nepilngadīgajam brīvi pieejamas (LAPK* 172. p. 3. d.) — persona administratīvi sodīta ar Ls 50 naudas sodu; **2** administratīvā pārkāpuma lietas par nepilngadīgu personu smēķēšanu (LAPK 42.¹ p. 4. d.) — 1 persona sodīta ar Ls 5 naudas sodu; 1 persona sodīta, izsakot brīdinājumu; **1** lieta par pašvaldības saistošo noteikumu nr. 11 *Par sabiedrisko kārtību* — par sabiedriskas vietas piegružošanu ar sīkiem sadzīves atkritumiem — plastmasas trauciņu (XII daļas 46. p.) pārkāpšanu — persona sodīta ar Ls 5

naudas sodu; **1** lieta par pašvaldības saistošo noteikumu Nr. 11 *Par sabiedrisko kārtību* — par sabiedriskas vietas piegružošanu ar sīkiem sadzīves atkritumiem (pārtikas produktu maisiņš), pārkāpums izdarīts atkārtoti gada laikā pēc administratīvā soda piemērošanas (XII daļas 47. p.) pārkāpšanu — nolēma administratīvo lietvedību pret personu izbeigt, pamatojoties uz LAPK 239. p. 1. d. 1. p.

Dace Kurpniece, komisijas sekretāre

* LAPK — Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodekss.

Pērn Administratīvajā komisijā

Iepazīstinām ar komisijas paveikto.

Pērn notikušas 12 sēdes, izskatītas 12 lietas, no tām 49 pašvaldības policijas sastādītie protokoli, 21 valsts policijas sastādīts protokols un 2 Talsu rajona tiesa lēmumi. Trīs izskatīti iesniegumi — sūdzības par pašvaldības policijas inspektoru sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu — paziņojumu apstrīdēšanu par transportlīdzekļu apstāvēšanas krasta kāpu zonā. Izskatīti 2 iedzīvotāju iesniegumi.

Par administratīvajiem pārkāpumiem uzliktie sodi — no tiem izteikti 24 brīdinājumi, uzlikti 44 naudas sodi, piemēroti 2 pamata audzinošā rakstura piespiedu līdzekļi — noteikts uzvedības ierobežojums, uzliekot par pienākumu piedalīties sociālās korekcijas un sociālās palīdzības programmās, un uzlikts par pienākumu atvainoties cietušajai personai lietvedība izbeigta, izsakot mutisku aizrādījumu.

Uzlikti naudas sodi kopsummā par Ls 728, no tiem sods izpildīts par Ls 466.

2012. gadā vislielākais sastādīto izskatīto administratīvo pārkāpumu protokolu ir par: 1) LAPK* 171.¹ p. 1. d. noteikto prasību

nāt algu vai atlaist darbinieku tikai tādēļ, ka tajā brīdī ir mazāk pacientu. Viņš risinājumu saskata algas fonda izveidē. Ja novada iedzīvotāji ir nolēmuši, ka viņiem šis centrs ir vajadzīgs, tad domei, kas pārstāv šos iedzīvotājus, būtu jādomā, kā šo centru uzturēt. Tas taču ir pašvaldības uzņēmums!

Būtisks ir jautājums par medicīnisko personālu nākotnē. Tas nozīmē, ka vajadzēs dzīvokļus, darbavietas otrajām pusēm, vietas bērnudārzā viņu bērnīem.

Neatrisināta problēma ir ar medikamentiem. DVC nedrīkst tos pārdot un iegādāties no vairumtirgotājiem par pašizmaksu. Lai pacientam pašam nebūtu jāmeklē zāles aptiekās, vajadzētu naudas fondu, ko izmantot un kurā pēc tam pacients naudu atmaksātu.

M. Krasons uzskata, ka medicīnem un personālam ir jādarbojas pacienta veselības aprūpē, bet pārējie izdevumi uz saviem pleciem jāņem pašvaldībai. Dakteris norādīja: «Iedzīvotājiem būtu jāizlemj jautājums, vai Dundagas novada iedzīvotājiem vajag DVC ar dienas stacionāru un ilgstošo sociālo un veselības aprūpi. Tuvojas vēlēšanas, un tas varētu būt viens no jautājumiem, ko uzdot deputātu kandidātiem».

SIA DVC valdes priekšsēdētāja Agita Vagenmeistere pastāstīja, ka uzņēmums nestrādā ar peļņu, bet zaudējumi arī nav tik lieli. Lai ietaupītu līdzekļus, drīzumā uzlabos apkures sistēmu. To uzraudzīs viens cilvēks, un uzņēmums ietaupīs ap Ls 5000 gadā. Valsts noteiktā pacienta iemaksa dienas stacionārā ir Ls 5. Dundagā novada cilvēkiem ir prasīts tikai Ls 3, taču šogad nācās to pacelt uz Ls 4. Lai nerastos zaudējumi, dienas stacionārā dienā jāuzturas vismaz 8 pacientiem, ilgstošajā aprūpē — 17.

Uzzināju arī sociālā audita ieteikumus DVC un A. Vagenmeisteres vērtējumu.

Pirmais — jāpārskata SIA DVC pakalpojuma izmaksas, pievēršot uzmanību pakalpojuma sniegšanā iesaistīto darbinieku darba sa-

maksai, lai pašvaldībai būtu mazāk jāpiemaksā starpība ilgstošajā aprūpē vientuļajiem un tiem, kam nav neviena, kas sedz uzturēšanās maksu. Valdes priekšsēdētāja uzskata, ka algas darbiniekiem jau tā nav lielas. Darbs ir specifisks, un ne visi to spētu veikt. Pašreizējās izmaksas ilgstošajā aprūpē gulošajiem pacientiem ir Ls 12,19 dienā, bet tiem, kas nedaudz var sevi aprūpēt paši, — Ls 11,55. Vadītāja uzskata, ka viss iespējams jau ir samazināts, neko vairāk nevar atļauties.

Tā kā Dundagā trūkst medicīnas darbinieku, 3 medicīnas māsas un rentgena asistente brauc no Talsiem, un viņas ceļa izdevumus apmaksā pašas.

Otrais ieteikums nozīmē 2015. gadā pārvietot DVC ilgstošās aprūpes pacientus uz pansiju *Jaundundaga*. Taču tādā gadījumā dienas stacionāra pakalpojumi būtu pieejami tikai darba dienās un bez naktsmītnes! Ir gadījumi, kad no slimnīcas pacientus izraksta, bet viņiem vēl vajag medicīnisko uzraudzību un aprūpi. Vai tas būtu normāli, ja cilvēku ik pēc laiciņa sūtītu no slimnīcas uz slimnīcu? DVC ir zinoši medicīnas darbinieki, kas spēj palīdzēt. Arī normatīvajos aktos ir norādīts, ka veselības aprūpe iedzīvotājiem ir jāsaņem pēc iespējas tuvāk viņu dzīvesvietai. Pazīstamā vidē pacienta atveseļoļa vismaz par 40% ātrāk.

Lai DVC veiksmīgi darbotos, gan A. Vagenmeistere, gan M. Krasons izteica pateicību dāsnajam ziedotājam — SIA *Kurekss* un tā vadītājam Jānim Apsītim. Paldies arī tiem iedzīvotājiem, kas ziedojuši pārtikas produktus virtuvei!

Sirsnīga pateicība Oskaram Petersonam (*Oscar Pettersson*) ar kundzi no Gotlandes Zviedrijā par pacientu inventāra sagādāšanu!

Diāna Siliņa

Mēs — dabas daļa

Kukaiņu diena bērnodārzā

2. IV, tūlīt pēc pavasara brīvlaika, pirmsskolas izglītības iestādē *Kurzemīte*, *Pienenītes grupā*, bērni iesaistījās aizraujošā kukaiņu iepazīšanas nodarbībā, ko vadīja bijusī Dundagas vidusskolas audzēkne, tagad jaunā kukaiņu pētniece Rūta Abaja. Taču saruna ar grupas audzinātāju Intu Grīnīti izvērtās plašāka.

— Pirms diviem gadiem uzaicinājām toreiz vēl topošo kukaiņu pētnieci Rūtu Abaju. Zināju, ka viņa studē bioloģiju, pajautāju, un Rūta labprāt piekrita atbraukt. Un arī tagad, kaut arī strādā Cēsīs. Esmu pateicīga par viņas atsaucību!

Rūta jau pirmoreiz bija sagatavojusi attēlus, etalonkolekciju un vēl līdzī paņēmusi dzīvos kukaiņus. Toreiz visu ievērtību izpelnījās Madagaskaras prusaks. Bērni pilnībā aizrāvās, ar pāris stundām bija par maz. Šoreiz tāpat! Tagad Rūta rādīja datorā krāsainus attēlus un arī shēmas. Bērni pētīja etalonkolekciju, kādi kuram kukainim spārniņi, cik plāni. Šoreiz dzīvās radības bija prusaks un tūkstoškājis. Dažiem bērniem gan likās, ka tas ir simtkājis.

— **Vai jūsu grupiņas bērni jau tik tālu tikuši matemātikā? Es arī līdz simtam nespētu izskaitīt, ja saskaitāmie ir nevis kociņi, bet kukaiņa kustīgās kājas!**

— Nu ja. Un svarīgi, ka dzīvnieciņus varēja paņemt rokās.

— **Pazīstu cilvēkus, dabas draugus, zaļos, kas paniski baidās no zirnekļiem. Vai jūsu grupiņas bērni visi ir drosminieki?**

— Gandrīz visi. Visi bērni ņēma rokās gan prusaku, gan tūkstoškāji, pat ļoti labprāt. Beigās kukaiņi bija jāiedod Rūtai, lai tie ietu atpakaļ savā mītnē. Tās bija palielas kastes ar koku mizām un arī zirnekļiem — kukaiņiem

draudzīgu vidi.

— **Iznāk, ka kukainis Rūtu pazina? Tāpat kā suns pazīst savu saimnieku?**

— Nu līdzīgi. Acīmredzot.

— **Bet zirneklis nav kukainis?**

— Nav, un mūs bērni to jau zināja. Zirneklis nav kukainis, bet kukaiņu draugs. Zirneklis ir astoņas kājas, un ar to tas atšķiras no kukaiņiem.

— **No kurienes Rūta šos ciemiņus bija atvedusi?**

— No profesora, pie kura bija mācījusies.

— **Vai bērni daudz jautāja?**

— Daudz, cits caur citu! Bērni jau daudz ko zināja. Mācēja nosaukt Kolorado vaboles un teica, ka mājās malkai zem mizas arī ir kukaiņi. Kāds no bērniem ieminējās, ka zirneklis reiz esot uzkāpis virsū, jo tas tomēr nepatīkot. Bet Rūta teica: iedomājieties, ja dzīvotu milzis, daudz, daudz lielāks par jums, un viņš jums tā vienkārši uzkāptu virsū... Tas bija jauki, kā Rūta stāstīja bērniem saprotamā valodā. Piemēram, rāda zirnekli un saka: šim ir astoņas acis, tātad uz katras kājas pa acij.

— **Cilvēkiem arī uz katru kāju pa acij.**

— Bet vai visiem zirnekļiem tā ir?

— **Tas tad jums jānoskaidro nākamreiz.**

— Jā. Par bērnu aizrautību liecināja, kā viņi visu turpmāko vakaru ņēmās ar zirnekli, kas bija izkritis no Rūtas kastes. Uzmanījās,

lai tikai neuzkāptu virsū, un beigās to ielika puķupodā. Jauka, saudzīga attieksme.

— **Jūs Pienenītes grupā pievērsaties dažādām tēmām. Kā tas aizsākās?**

— Abas ar Mudīti Jurču jau otro gadu ik pa divām nedēļām kopā ar bērniem mācāmies noteiktu tēmu. Tā visu mācību gadu. Ar sešgadniekiem mums jau tā ir tradīcija — ja apgūstam tēmu par mājdzīvniekiem, tad lūkojam sarunāt kādu fermu. Esam bijuši pie Zadiņiem, pie zemniekiem, kur ir aitas un zosis. Esam braukuši uz pienotavu, uz Pāces vilnas cehu, uz Pāces *Kalējiem* pie zirgiem. Ceram arī šogad aizbraukt uz kādu zemnieku saimniecību un Pāci, kaut arī pavasaris aizkavējies.

— **Jūs tātad nodarbojaties ar tādu kā pirmo profesionālo orientāciju?**

— Jā. Jāmāca jau no mazotnes un jāizmanto tas, kas visapkārt atrodams. Aizvedam bērnus vispirms pie aītām. Pēc tam uz vilnas cehu. Šalles un cimdi ziemā ir visiem! Tas ir pilns cikls. Tāpat ar pienu. Elma Zadiņa parādīja, kā slauc govīs. Pienotavā bērni redzēja, kā piebrauc piena mašīna un ko tur ar pienu dara.

Jaunsniķeros bērniem ļoti patika. Deva govīm zāli, un vienam teliņam bija jādod vārds!

— **Tad jūs esat, kā vecos laikos teica, šefi. Un šefiem jā rūpējas tālāk, ik pa laikam jāapskatās, kā aug.**

— Jā, šogad tikai pavasaris kavējas.

— **Bet vai lauku bērniem fermā nav garlaicīgi? Mājlopus droši vien visi pazīst.**

— No 22 bērniem dzīvu govi bija redzējuši tikai kādi 4-5.

— **Lauku bērni!**

— Dundagas bērni. Tītaru nepazīst. Viņi pat nebija iedomājušies, ka aita var būt melna. Kad pirms pāris gadiem bijām pie Rutas Emerbergas un tur mūsu audzēkņi ieraudzīja krupiņvistiņas, viņi iesaucās: re, kur papagailis!

ganas mājiņas uz slotas kāta sēž vārna. Taču viņš uzsvēra, ka vārna ir viens no gudrākajiem putniem: smadzenes tām ir vismaz tikpat labi attīstītas kā suņiem un bieži vien labāk nekā pērtiķiem. Vārnas interesē viss jaunais, un viņas iemācās daudzas un dažādas jaunas lietas. Piemēram, lieliski iemācījušās, kā viegli pārsist riektus — noliek tos uz šosejas, mašīna pārbrauc pāri un vārņai atliek tikai savākt kodolus. V. Skuja pieminēja arī novērojumus, kas ievietoti internetā: vārņa, paņēmusi metāla vai plastmasas trauciņu, uzlaižas jumta korē, iekāpj traukā un slidinās lejā, tad atkal atkārtu visu no jauna. Par balto vārņu, kas bijusi Kolkā pirms pāris gadiem, ciemiņš sacīja, ka uz tās attīstību iedarbojušās indīgas, ķīmiskas vielas, ko ēdusi putna māte.

Uzzinājām, cik savdabīgs putns ir dzeguze — tā nevij ligzdu, bet izdēj olu, paņem to knābī un ieliek svešā ligzdā. Ja vispirms izšķīļas dzeguzēns, tas izsviež citas olas ārā. Dzeguzes bērnam mugurā ir pat iedobīte. Ja pirmie pasaulē nāk ligzdas saimnieku bērni,

sus podos audzētos augus.

Ja nu siltumnīca, kā rudenī novākta, jūs vēl tikai gaida, tad pēdējais laiks to nobērt ar pelniem, mēslo, sarakt un saliet, lai pirms stādīšanas viss sastrādājas. Ja zeme iesilusi, var stādīt tomātus un papriku, pat visai nelielus stādus, rītos salaistīt ar siltu ūdeni, vakaros sasēgt ar agrotīklu. Ja būs siltums, iegūsiet agru ražu pat nekurinot. Stādīt nevajadzētu dziļi. Ja stādāt agri, dziļumā zeme vēl nav iesilusi. Izstīdzējušus stādus sekli iegulda zemē — stāda gulšus, lapas pirms stādīšanas nelauž, jo tās pašas atmiris, toties nebūs brūču, pa kurām augā varētu nokļūt kādas slimības. Stādīšanas attālumam starp augiem nevajadzētu būt mazākam par 50 cm.

Aprīlā beigās pilnmēnesī jau laiks modināt ķirbjus, melones un arbūzus. Laika apstākļi nav paredzami, tāpēc iesaku audzēt stādus un izstādīt, kad zeme iesilusi, nevis paļauties uz labu laimi un likt sēklas aukstā zemē. Sēkliņai vajag siltumu līdz +35 grādiem, mitrumu un irdenu zemi. Te derētu kūdra ar granti, smilts vai skaidas.

• *Madagaskaras šņācējprusaks (Gromphadorhina portentosa).* Voldemāra Spunģa foto

Reizēm pirms ekskursijas bērni uzzīmē, kādu iedomājas gaidāmo dzīvnieku. Pēc tam, kad to redz dabā, zīmē no jauna un salīdzina.

— **Nu lieliski! Ko vēl esat apmeklējuši līdztekus ražotnēm?**

— Savulaik ar bērniem bijām Dinsberga skolā. Sešgadnieki iejutās seno laiku skolēnu ādā. Un kāda sakritība, bērni tur ieraudzīja to pašu sasveicināšanās dzejolīti, kas mums grupiņā ir pie sienas: «Aust gaismiņa, lec saulīte, / Tas pirmais gaišumiņš, / Labu rītiņ, labu veiksmi, / Tā pirmā valodiņa». Bērni sauca: «Tas ir mūsu dzejolītis!»

Šajā mācību gadā esam bijuši pilī, mākslas skolā, ceptuvē, sagaidot Ziemassvētkus — luterāņu un baptistu baznīcā.

Alnis Auziņš

«Parasti neparastie putni»

Tā saucās nodarbības, ar kurām 10. IV Dundagas vidusskolā ciemojās Slīteres nacionālā parka darbinieki — Vilnis Skuja un Andra Ratkeviča, lai iepazīstinātu sākumskolas un 5.–6. klašu skolēnus ar Latvijas putniem.

Piedalījās pirmajā nodarbībā *Mazajā skolā* pie V. Skujas, kurš, rādot uz skatuves sienas dažādu putnu attēlus, stāstīja par tiem un atskaņoja šo spārnoto draugu balsis. Klausītāji guva plašāku ieskatu par dažādiem Latvijas putniem: lielo zilīti, dzērvi, sudrabkaiju, vārnu, žubīti, paugurknābju gulbi, dzeguzi, mājas un lauku zvirbuli, žagatu un lakstīgalu. Visi it kā redzēti un pazīstami, taču dabas pētnieks saistošā stāstījumā atklāja daudz ko neparastu par tiem.

Gandrīz pirmais jautājums skolēniem skanēja: «Kāpēc putni pavasarī dzied?» Izrādās, lai ar dziesmām dzītu prom citus putnus, paziņojot, ka aizņem noteiktu teritoriju, kur meklēs barību un ligzdos, un lai pievērstu mātītes uzmanību. V. Skuja norādīja, ka

dziedātājs vienmēr ir tēviņš, viņš arī ir ietērpies spilgtākās spalvās. Mātīte pēc balss stipruma, skaļuma un ilguma izvēlas, ar kuru kopā vīt ligzdu, jo tas, kurš dzied spēcīgāk, skatīlāk un ilgāk, ir spēcīgāks. Ar tādu lielākas iespējas tikt pie dižāka bērnu bariņa un pietiks spēka kopā visus bērnus izaudzēt.

Savukārt žubīte ir parastākais putniņš Latvijā, viņu pie mums ir visvairāk. Jo žubīte vecāka, jo dzied sarežģītāk.

Visaizraujošākie stāsti raisījās par vārņu un dzeguzi. Pēc vārņas balss ieraksta noklausīšanās V. Skuja jautāja, vai šis putns skaisti dzied. Visi atbildēja noliedzoši, kāda meitene pat sacīja, ka tā raganas dzied. Dabas pētnieks atzina, ka tiešām vārņas nejaukās balss dēļ pasaku grāmatās ir zīmējumi, kur pie ra-

Zemes sagatavošana

Kad pavasaris beidzot ir sagaidīts un klāt lielā darbu steiga, vērts apsvērt, kas vēl jādara, lai vasarā baudītu bagātīgu tomātu ražu. Šoreiz par zemes sagatavošanu.

Ja rudenī siltumnīcā ievesti mēsli, izkaisīti pelni un tiem pievienota kūdra, tad atliek vien sarakt vai pārrakt, un var stādīt stādus. Bet, ja tā nav, tad pēdējais laiks domāt, ar ko mēslo. Iespējami vairāki mēslošanas veidi: kompleksie minerālmēsli ar kūdru, mēsli ar pelniem, vēlams lapu koku, kas pievienos trūkstošās vielas mēslas, un kūdra; der arī jau nopērkamie granulētie vīst mēsli ar kūdru un pelniem. Iespējami neskaitāmi mēslošanas paņēmieni, līdz ar to arī būs dažāds ražas daudzums. Tomātiem vajag līdzsvarotu mēslojumu, ko panāk, mēsliem pievienojot pelnus, vēlams iestrādāt arī kūdru. Tā saglabāsies mitrums un zeme būs irdena, saknēm piekļūs skābeklis. Vasarā zemi vēlams mulčēt ar kūdru, tā nosedzot augiem noskalotās saknes, kā arī neļaujot iztvaikot

mitrumam.

Govju mēslas trūkst lielas daļas augiem vajadzīgo augšanas elementu, tāpēc pelni jāpievieno. Ja vēl pievieno skābu kūdru, tad pelnu daudzums jāpalielina.

Nevarēšu dot universālu recepti, jo katra zeme ir atšķirīga. Pati visu daru uz aci — savā siltumnīcā katru gadu pievienoju kūdru, kārtīgu devu pelnu un mēslu, vasarā tikai laistu un nepiebaroju, jo mēslojuma zemē ir pietiekoši un to vēl papildina tajā dzīvojošās Kalifornijas sliekas.

Ja mēslojuma daudzums nav tik bagātīgs, iespējams piebarot augus augšanas periodā ik pa 2–3 nedēļām. Granulētie vīst mēsli — labs variants līdzsvarotam mēslojumam, kurā būtu visas augiem vajadzīgās sastāvdaļas, kas šķīst ūdenī un ar ko varētu piebarot vi-

Trauciņu ar sēkliņām pārklāj ar plēvīti, un sēkliņas pamostas 3–4 dienās, kad jaunos stādījumus izstādu podiņos, kuros ir trūdvielām bagāta un jau daudz blīvāka zeme. Tādā stādī aug, līdz tos izstāda uz lauka.

Trauciņā sēkliņas lieku 2–3 cm citu no citas un apberu ar 1 cm irdenas augsnes slāni. Šādā irdenā augsne izveidojas bagātīga sakņu sistēma, un stāds pēc pārstādīšanas var strauji augt. Der ielāgot — jo lielāks būs podiņš, kurā audzēsiet stādu, jo tas būs spēcīgāks.

Pirms lieciet sēkliņas zemē, paturiet sauja un formulējiet vēlēšanos — tātad, ko vēlaties iegūt no sēkliņas: tikai ražu, garšīgu ražu vai veselībai noderīgu vielu piesātinātu augli, kuru lietojot, kļūsiat stiprs un priecīgs. Vēlieties, lūdziet, modiniet un audzējiet ar mīlestību, un jūs to saņemsiet pretī.

Lai mums izdodas ražīgs, silts un patīkamiem pārsteigumiem bagāts pavasaris!

Dārzniece Edīte, tālr. 63242695

Par zaļu pat vēl zaļāks

Vingrosim uz veselību!

Kopš mācību gada sākuma Kolkas pamatskolā projektā *Atbalsta pasākumu īstenošana jauniešu sociālās atstumtības riska grupu integrācijai izglītībā Dundagas novadā* notiek koriģējošās vingrošanas nodarbības.

Man kā veselīga dzīvesveida piekritējam darboties ar bērniem viņu veselības labā ir liela priekšrocība. Mūdienu jaunajai paaudzei muguras nostiprinoša vingrošana ir vitāli nepieciešama. Pēc pētījumiem, vidēji sestajai daļai skolēnu Latvijā ir stājas traucējumi.¹ Izteikti stājas traucējumi gan nav vienīgie muguras veselības rādītāji, jo par muguras sāpēm sūdzas teju puse skolēnu.² Problēmas būtība slēpjas vājā dziļajā muskulatūrā. Tas nozīmē — ja tagad bērnam ir vāja dziļā muskulatūra un viņš jau ir sūdzējies par sāpēm, tad, pabeidzot skolu un izejot darba tirgū, viņam būs grūti darīt jebkādu intensīvu darbu, vai tas būtu birojā pie datora, pie automašīnas stūres vai fizisks darbs kādā rūpnīcā. Pastāvīgs traucēklis būs muguras sāpes, atņemot vairāk nekā 5 darba stundas nedēļā. Ar labu izglītību, bet nenostiprinātu fizisko veselību, pieaudzis cilvēks nespēj veiksmīgi iekļauties darba tirgū. Turklāt veselības problēmas rada noslēgtību un noslieci uz neadekvātu dzīvesveidu, īpaši puišiem.

Lai gan laukos dzīvojošiem bērniem fiziskie rādītāji ir nedaudz labāki nekā pilsētā, arī Kolkas bērniem jāuzlabo dziļās muskulatūras veselība. Balstoties uz ģimenes ārsta ieteikumiem, sākumā uz nodarbībām pieteicās 30 bērnu. Tomēr nopietni vingrošanu uztver tikai apmēram puse. Daži, vecāku mudināti un izjutot rezultātus, ir pievienojušies arī pieaugušo vingrošanas grupai. Šie, pēc pusgada darba, nu jau guvuši acīmredzamu rezultātu, — par to var spriest kaut vai tikai pēc vingrojumu izpildes kvalitātes un atkrātojumu skaita.

Vingrošana ne tikai nostiprina muskuļus, bet arī labvēlīgi ietekmē iekšējo orgānu darbību, uzlabo vielmaiņu un ķermeņa pilnvērtīgu asins apgādi.

Taču tikpat kompleksi, kā kustīgums uzlabo ķermeņa funkcijas, ir arī dažādi faktori, kas negatīvi ietekmē muskuļu darbību. Ne-

pareiza uztura un ēšanas ieradumu dēļ vēdera dobuma orgāniem rodas pārslodze, kuras dēļ kļūst vāji daži plecu un augšstilbu muskuļi. Nelabvēlīga brīvā laika pavadīšana un kaitīgie ieradumi rada organismā pastāvīgu stresu, kas nomāc dziļās muskulatūras darbību un rada lielu muskuļu savilkumus. Pat tiem, kas regulāri nodarbojas ar sportu, kaitīgie paradumi un speciālo vingrojumu trūkums vājina dziļo muskulatūru. Tas ļoti bieži ir iemesls sportistu traumām un muskuļu spazmām, kas būtiski ietekmē sasniegumus.

Man bija iespēja vadīt dažas vingrošanas nodarbības kādai Talsu novada 9. klases skolniecei — jaunatnes sporta izlases kandidātei, vidējo distanču skrējējai. Jau pēc otrās nodarbības viņa sajuta — kāju muskuļi ir kļuvuši elastīgāki un mazāk saspringti, tajos pēc treniņu slodzēm nebija vairs sāpju sajūtas. Izzuda arī sāpju sajūta mugurā. Tas meitenei palīdzēja uzvarēt sacensībās.

Arī Kolkā man ir prieks par tiem lielāko klašu zēniem, kas vingrošanu uztver nopietni. Lai gan mūsu treniņi nav tik intensīvi, lai iegūtu īpašu sportisku formu, tomēr veselībai par labu nāk arī reize nedēļā.

Projekta dēļ esmu pārcēlies uz dzīvi Kolkā. Līdz ar to divas reizes nedēļā arī pārējie kolcinieki var piedalīties pieaugušo vingrošanā grupās, ko viņi arī čaki izmanto.

Kolkas skolēni un vecāki, kā arī visi, kas vēlas dzīvot aktīvi un veselīgi, izmantojiet iespēju apmeklēt vingrošanas nodarbības! Ļoti ceru, ka, piedzīvojot projekta sniegto pamudinājumu, arī citos mācību gados būs iespējas skolā nodrošināt koriģējošo vingrošanu.

Fizioterapeits Ansis Roderts

¹ www.apollo.lv/zinas/kapec-pasliktnas-bernu-veseliba/313126

² www.sporto.lv/raksts/fiziska_aktivitate_skolas_vecuma_bernu-veselibai

Skolu ziņas

Olimpiādēs

Dundagas vidusskolas skolēni gūst panākumus starpnovadu olimpiādēs. Mājturības un tehnoloģijas olimpiādē meitenēm 1. vietu ieguvusi 6. b klases skolniece Māra Elīza Sila (Inta Kaudze). Atklātajā latviešu valodas un literatūras olimpiādē, ko 7. klasēm rīkoja Talsu ģimnāzija, 3. vietā — Kristīne Ralle (Inta Freiverte). Ģeogrāfijas olimpiādē 7. klasēm atzinība Ģirtam Treinovskim (Sarmīte Dinsberga). Angļu valodas olimpiādē 8. klasēm 3. vieta Ernestam Zviedrim (Sandra Salceviča), bet 10.–12. klasēm — atzinība Askoldam Robertam Jāvaldam (Andra Grīvāne). Matemātikas olimpiādē 6. klasēm labi veicies arī Ervinam Rodertam no Kolkas pamatskolas (Ilona Jostiņa) — viņam atzinība. Kā norādīja skolas direktore Antra Lauksteine, daudz darba ieguldījis Ervina tētis Ansis Roderts.

Konkursos

3. IV Dundagas vidusskolā notika konkurss *Supermeitene 2013* un *Superpuika 2013*. Mazajā skolā par *supermeiteni* 1. klašu grupā kļuva Kristīne Reinholde, 2. klašu grupā — Laura Rumpe, 3. klašu grupā — Daniela Vēze, 4. klašu grupā — Anna Iesalniece. *Superpuikas* titulu 1. klašu grupā ieguva Kārlis Ģermanis, 2. klašu grupā — Lauris Bleive, 3. klašu grupā Andis Rūdolfs Remess, 4. klašu grupā — Marks Aukmanis. *Lielajā skolā* konkurss notika 5.–9. klašu grupā, un tur par *supermeiteni* kļuva Māra Elīza Sila no 6. b klases, bet par *superpuiku* — Roberts Nierliņš no 9. b klases.

Lielās skolas 7. klases komanda (audzinātāja I. Freiverte) konkursā *Uguns pavēlnieks* iekļuvusi starp 5 labākajām Kurzemē. 26. IV tā dosies uz Liepāju, lai cīnītos par iespēju tikt finālā.

Pūtēju orķestru skatē

Kurzemes un Zemgales novadu pūtēju orķestru skatē Jelgavā Kolkas pūtēju orķestris savā grupā bija piektie, atstājot aiz sevis 11 kolektīvus. Diriģents Viesturs Rērihs atzina, ka bija šoreiz cerējis iekļūt 1. pakāpes laureātos, tomēr bērnu slimošana neļāva pakāpties tik augstu. Lai tā notiktu, pietrūcis tikai 0,42 punktu.

Volejbolā

20. III Talsu un Dundagas novada skolu sacensībās volejbolā 1997.–1998. gadā dzimušo grupu zēniem Dundagas vidusskolas komanda — Renārs Mičulis, Kurts Dane, Edgars Zingniķis, Kristaps Neifelds, Dins Koka-revičs, Adrians Beņeslavskis un Alģis Tomsons — izcīnīja 2. vietu, bet Kolkas pamat-

skolas komanda — Elvis Muņķevics, Janeks Bite, Kristers Soja, Krišs Tindenovskis, Mai-ris Kehers, Oskars Jostiņš un Jānis Zvirbulis — bija trešie. 1997.–1998. gadā dzimušo meiteņu grupā 2. vietu ieguva Dundagas vidusskolas komanda: Laine Brice, Rīta Alsberga, Rūta Heinsberga, Klinta Lana Bērente, Žaklīna Ulla Ģigule, Agnese Bērzkalne un Kristiāna Fridrihsone. 1999.–2000. gadā dzimušo zēnu grupā uzvaru izcīnīja dundadznieki: Eduards Freibergs, Rihards Pētersons, Ģirts Treinovskis, Daniels Raivis Cīrulis, Aleksis Ernests Dēvits, Kristiāns Ozols, Denijs Židavs un Matīss Kardels. Šajā pašā gadā dzimušo meiteņu grupā dundadznieces — Una Kumerdanka, Marta Freimute, Agrita Karpova, Paula Skaidiņa, Helēna Emerberga un Elza Digna Klēvere — ieguva 2. vietu.

Atlases sacensībās, lai piedalītos kausa izcīņā skolu jauniešiem volejbolā *Lāse 2013*, bijušajā Talsu rajonā pirmoreiz piedalījās arī Kolkas pamatskolas komanda, kas ieguva 2. vietu. Savukārt Dundagas vidusskolas 4 komandas katra savā vecuma grupā uzvarēja un 6. IV devās uz Rīgu, *Skonto* halli, uz finālu. Dundagas vidusskola šogad, tāpat kā iepriekšējos 10 gadus, šī kausa izcīņā piedalījās ar maksimālo komandu skaitu un bija viena no trim skolām, kas ieguva titulu — *Skola ar lielāko komandu skaitu finālsacensībās*, balvā saņemot 12 lieliskas volejbola bumbas un bumbu grozu. Mūsu skolas komandas startēja ar labiem rezultātiem, ja ņem vērā, ka sacensībās piedalījās 118 komandas, kas kopskaitā ir vairāk nekā 1200 jauniešu no visas Latvijas.

1. grupā 1993.–1996. gadā dzimušie jaunieši ierindojās 11. vietā no 29 komandām. 2. grupā 1993.–1996. gadā dzimušās jaunietes bija 24. vietā no 29 komandām. 3. grupā 1997.–2000. gadā dzimušie zēni ieguva 9. vietu no 30 komandām. 4. grupā 1997.–2000. gadā dzimušās meitenes izcīnīja augsto 7. vietu no 30 komandām. Šīs komandas trenēja un uz sacensībām pavadīja **sporta skolo-tājas Una Sila, Gundega Lapiņa un Skaidrīte Motmillere**. Līdztekus iegūtajām balvām katrs sacensību dalībnieks saņēma *Lāses kausa* krekliņu, par brīvu varēja pabrokastot, dzert pienu un ēst saldējumu, piedalīties atrakcijās un citās aktivitātēs.

Visbeidzot, šāda ziņa: Kolkas pamatskolā 24. IV no plkst. 8.00 līdz 10.30 varēs nodot makulatūru! Tālrunis 26556180.

Diāna Siliņa, izmantojot informāciju no Kolkas pamatskolas izdevuma Skolas Vēstis un Dundagas vidusskolas interneta lapas

Sekmes konkursos

Stāsta režisore Vaira Kamara.

4. IV starpnovadu konkursā Talsos dalībniekus vērtēja valsts žūrija: aktieri Santa Didžus un Rihards Lepers un Valsts izglītības satura centra teātra metodists Dace Jurka. No **Dundagas vidusskolas skatuves runas konkursā** piedalījās 12. klases audzēknis Raitis Bērziņš (skolotāja Vaira Kamara) un 9. klases skolēns Renārs Mičulis (Mārite Pēterhofa). Abi puiši uzstājās atzīstami, valsts konkursam žūrija izvirzīja Raiti. **Literāro uzvedumu skatē** vidusskolas 9.–12. klašu teātra studija *Dundaga* ieguva 2. vietu, savukārt 5.–8. klašu teātra pulciņa *Dun-džiņi* sniegumu ar Māras Cielēnas pasaku uzvedumu *Gaidot svētkus* žūrija novērtēja ar pirmo vietu.

11. IV valsts skatē Tukumā *Dun-džiņi* ieguva II pakāpes diplomu. Pietrūka vien dzirkstelītes līdz visaugstākajam novērtējumam! Arī Raitim skatuves runas konkursā II pakāpes diploms. Gribu uzslavēt puiši, jo viņš iepriecināja ar tiešām labu izaugsmi, spējot norunāt žanriski ļoti atšķirīgus darbus — no smalkas ironijas līdz filozofiskas domas atklāsmei. Šoreiz dalībniekus vērtēja D. Jurka, režisore un teātra pedagoge Dace Liepniece un aktieris un režisors Jānis Kaijaks.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Novada jaunieši — aktīvi un radoši

Septembrī darbu sāka Dundagas jauniešu dome, kurā rosīgi darbojas arī Laine Šmite, vidusskolas 10. klases skolniece. Laine iepazīstināja ar darbu un gaisotni savā organizācijā.

— Kā tu pati iesaistījies?

— Man piedāvāja palīdzēt rīkot sporta spēles Dundagā, un pēc kopīgas sadarbības bija iespēja iesaistīties arī jauniešu domē. Tas likās aizraujoši!

— Jūs esat diezgan kuplā skaitā?

— Jā, esam 13. Mūsu vidū ir arī vidusskolas absolventi un skolēni no Kolkas pamatskolas.

— Ko jau esat paveikuši?

— Esam strādājuši brīvprātīgo darbu — papildinājām pensionāru zināšanas datora lietošanā, palīdzējām rīkot sportistu balli. Kopā ar vidusskolas skolēnu parlamentu Tukumā, multifunkcionālajā jaunatnes iniciatīvu centrā, apspriedām attīstības iespējas kopā ar Tukuma jauniešiem.

— Kādas ir turpmākās ieceres?

— Pašlaik rakstām jau otro projektu un ceram, ka gada laikā izdosies iegūt telpas jaunatnes darbībai. Rīkosim pasākumu *Kafija ar politiķiem*, kas ir metode neformāla dialoga veidošanai starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem. Pils dienā pie mums ciemos brauks Tukuma iniciatīvu centra jaunieši.

— **Kā sastrādājaties ar savu vadītāju Aigū Ūdri?**

— Ļoti viegli! Viņa ir saprotoša, atvērta visam jaunajam un ļauj mums paust iniciatīvu. Aigai ļabi padodas darbs ar jauniešiem.

Mēs viņas klātbūtnē jūtamies brīvi.

— **Vai esat saskārušies ar kādām neveiksmēm?**

— Projektus rakstot, sekmes nav garantētas, bet tā ir noderīga pieredze. Otra lieta — mēs, jaunieši, iesaistāmie daudādās nodarbībās. Tāpēc ir grūti saskaņot tikšanās laikus, bet, ja ir vēlme, tad visu var atrisināt.

— **Vai pašvaldība jūs atbalsta? Un vecāki?**

— Vecāki vienmēr atbalsta, ja darām ko labu un lietderīgu! Arī novada dome atbalsta — atvēl telpas tikšanās reizēm, palīdz rīkot dažādas aktivitātes, arī materiāli palīdz.

— **Jūs sevi prezentējat arī Dundagas vidusskolā!**

— Jā, *e-prasmju* pasākumā pastāstījām par savu organizāciju, dalījāmies pieredzē, mudinājām vidusskolas audzēkņus iesaistīties brīvprātīgo darbā.

— **Ko tu jau esi ieguvusi, darbojoties jauniešu domē?**

— Jauniešu organizācijā varam izteikt savu viedokli, kopīgi pieņemt lēmumus un tiekties uz mūsu mērķiem. Iesaistāmie novada dzīves veidošanā, sadarbojamies ar citām organizācijām. Man ļoti patīk, ka varam iekļauties brīvprātīgo darbā. Tas viss arī dod gandarījumu un labu pieredzi.

Agate Pipare, 12. b klases skolniece

Līvõ āiga • Līvu laiks

Krāsas Līvu savienības portretā Vermōd Līvōd īt portrets

6. IV *Līvōd īt* (Līvu [lībiešu] savienība), viena no vecākajām nevalstiskajām organizācijām Latvijā, nosvinēja 90. gadskārtu.

Līvu savienības vadītāja Ieva Ernštreite, sveicot klātesošos savienības 90. dzimšanas dienā un tās darbības atjaunošanas 25. gadadienā, lika aizdomāties gan par savienības noieto ceļu, gan par pašu spējām un atbildību organizācijas sekmīgā darbā: «Toreiz un tagad. Toreiz — *Līvōd īt* biedri bija lībiešu valodas pratēji. Tagad — cik viņu mums ir? Toreiz — dibināšanas svētkos jauno biedrību sveica Somijas, Igaunijas un Ungārijas pārstāvji. Tagad — atbalsts turpinās. Toreiz — kupls dziedātāju skaits vairākos lībiešu koros. Tagad — pulka dziedājošo vienību, dziesmas turpina skanēt lībiešu valodā. Toreiz — spilgtas personības un stūrgalvīgas domas, tagad — pietiek gan vienu, gan otru. Toreiz — lībiešu valodas mācīšanās kā viens no jaunās biedrības galvenajiem mērķiem, tagad — visas iespējas, lai to turpinātu.

Kādās krāsās varētu attēlot visu to, kas noticis un notiek ar lībiešiem tik garā mūžā? Kuras krāsas spilgtākas? Kuras ne tik košas? Lai kāds arī būtu krāsu salikums lībiešu rakstos, viens dzīpars tajā ir dzīvs — cerības un ticības dzīpars. Vēlēšanās un pārliecība, ka lībiešu liktenis ir pašu lībiešu rokās».

Lībisko sakņu sīkstumu svētku dalībniekiem uzskatāmi apliecināja Grizeldas Kristiņas apsveikums — īpaši šai svētku reizei sacerētais dzejolis *Kievād* (Pavasaris).

Lībiešu kopienas sajūta 90. gadadienā Līvōd ītit tundimi 90. āigastpāvan

Visīpašākais Līvu savienības 90 gadu jubilejas pasākumā bija tas, ka tā savienoja tik daudzus sen neredzētus cilvēkus. Sākot ar Somijas, Igaunijas un Ungārijas vēstniekiem un beidzot ar lībiešu kultūras pārstāvjiem un lībiešu draugiem. Pacilājošs bija Inas Druvietes stāsts par Kārli Mīlenbahu, kurš pirms 100 gadiem apceļoja Talsu apkārtni, pētidams lībiešus.

Visā svinību gaitā varēja manīt, ka gaisotne līvu savienībā ir kļuvusi citādāka, jaunā vadītāja Ieva Ernštreite to padarījusi vieglāku un svaigāku, gan iesaistot jauniešus pasākuma rīkošanā un vadīšanā, gan izmantojot inteligentu pieeju saziņā ar lībiešu sabiedrību.

Puse no uzvaras, ja tā var teikt, nodrošināja koris *Lōja*. Tā dalībnieki ar kvalitāti un interesantu sniegumu, gērbušies lībiešu tautastērpos, izdaiļoja jubilejas svinības. Vēl muzicēja arī citi lībiešu ansambļi: *Līvlist*, Daidze Andersone ar grupu, *Rāndalist*, *Kāndla* un *Nurmorkestōr*.

Pasākuma mugurkauls bija Baibas Šuvcānes sagatavotais ceļojums par lībiešu kultūrvēsturi pēdējos 90 gados. Tas caurvija visu vakara programmu, un to papildināja lībiešu ansambļu muzikāli priekšnesumi.

Lielākā vērtība neapšaubāmi bija daudz un dažādie lībieši, apvienojušies vienā veselumā. Šo lībiešu kopienas sajūtu tā pa istam var just tikai tik lielos svētkos.

Visbeidzot, savdabīgā paaudžu sasaukšanās! Sveicienu bija atsūtījusi vecākā lībiete pasaulē Grizelde Kristiņa, savukārt pasākumā klāt bija, iespējams, jaunākā lībiete pasaulē — Anna Kī — Julgī Staltes meita.

Jānis Mednis no Lībiešu krasta

• *Kreisajā pusē koris Lōja. 3. no labās Krista Greiško, tālāk Monta Kvjatkovska, Julgī Stalte ar 2 nedēļas veco Annu Kī Paegli.*

Jāņa Medņa foto

• *Kurā pūols kūor Lōja. 3. jōvā pūolstō Kristā Greiško, jeddōpēdōn Montā Kvjatkovska, Julgī Stalte 2 nādīt vanā Anna Kī Paegleks.*

Jōņ Medņ bilda

Līvi no malu malām • Līvōd amšti

1923. gada 1. aprīlī cits citu izjokoja, bet nākamajā dienā svinēja Lieldienas, un Irbes mācītājmuižā sanāca kopā 53 lībieši uz dibināšanas kopsapulci. Statūtos bija ierakstīti savienības mērķi: uzturēt dzīvu lībiešu valodu, izplatīt zinības un uzlabot mazās tautas ekonomisko un sociālo dzīvi.

Pagājuši jau 90 gadi, un Rīgas Tehniskās universitātes Mazajā zālē uz lielo jubileju pulcējās līvi no malu malām — ne tikai no Kurzemes jūrmalciemiem, Rīgas, bet arī no Vidzemes. Vieta izraudzīta zīmīga, ar spēcīgu enerģētiku: ikdienā te mīt jaunība — zinātkāri studenti, līdzās Rīgas Dome, iepretī Rātslaukums, Okupācijas muzejs un Melngalvju nams. Garderobē pirmo satieku bijušo Dundagas pagastveci Gunāru Laicānu. Es viņu draudzīgi dēvēju par Latgales lībieti. Smaidošs pretī nāk mans kādreizējais skolasbiedrs Vilnis Blumbergs. Esmu izbrīnīts, ka viņš tik vēsā laikā bez žaketes. Izrādās, Vilnis, būdams vecāks par mani, joprojām dzied

līvu ansablī, un veste pieder pie dziedātāju formas tērpa. Ieradušies tik daudzi, ka pēdējie atnācēji spiesti stāvēt kājās, jo pietrūkst krēslu. Jauna māmiņa pat paņēmusi līdzi mazuli, kas uzvedas rātņi — visu laiku zīžlā knupīti un vairākkārt klusītēm dodas apraudzīt seno mūzikas instrumentu — kokles.

Līvu savienības vadītāja Ieva Ernštreite, atklājot svinīgo sanāksmi, atgādina, ka lībiešu liktenis ir pašu rokās. Sveicēju vidū — Saeimas Izglītības un zinātnes komisijas vadītāja Ina Druviete, kas uzdāvina Līvu savienībai Kārļa Mīlenbaha darbu izlasi. Arī izcilajā valodniekā ritējušas līvu asinis. Vissparīgāk klātesošie aplaudē, kad nenogurdināmā un pašaieliedzīgā lībiešu valodas skolotāja Zoja Sīle nolasa pasaulē visvecākās lībietes Grizeldas Kristiņas (103 gadi) vēstuli no Kanādas. Līvu vēstures pētniece Baiba Šuvcāne iepazīstina ar nozīmīgākajiem notikumiem mūsu savienības dzīvē. Apbrīnoju viņas enciklopēdiskās zināšanas!

Svarīgi būt kopā! Tādzi vōlda īdskubs

Iespaidos lūdzu dalīties Veroniku Milleri no Mazirbes lībiešu grupas.

— Cik bijāt no Mazirbes grupas? Kas jums šķita vissvarīgākais?

— Aizbraucām seši: es ar dzīvesbiedru Edgaru — Mazirbes grupas vadītāju, Maija Zandberga, Ingvilda Kande un divi mūsu jaunie biedri — Ralfs Kandis un Artis Dinsbergs. Abi ir 16–17 gadus veci jaunekļi.

Pirmkārt, nozīmīgi ir reižu pa reizei satikties. Rīdziniekiem, pārējiem vidzemniekiem, kurzemniekiem. Tik bieži jau tas neizdodas. Sastapties pārstāvjiem no grupām, no *Līvō kultūr sidām* (Lībiešu kultūras centra). Ļoti aizrāva Baibas Šuvcānes vēstījums!

— Vai atlika laika arī sarunām? Cik labi esat savstarpēji pazīstami?

— Pēc svinīgās daļas risinājās sarunas pie galdiem. Nu jau daudzus gadus darbojoties, pazīstam lielumu lielo daļu lībiešu un viņu

draugu. Ar limbažniekiem aizsākām runas par iespējamo izstādi no Limbažu muzeja, varbūt jau vasaras sākumā. Viņiem ir savdabīgs pētījums par dzimtu kokiem. Limbažniekiem pat vēl nav savas grupas, bet ir interese par kopējo lietu.

— Kas vēl piesaistīja uzmanību?

— Alda Ermanbrika uzruna un aicinājums nepalaist garām izdevības, ko piedāvā šis laiks. Nevienš neko klāt nepienesis, pašiem jāskatās iespējas piesaistīt naudu. Tāpat biju iepriecināta, ka piedalījās bijušais *Lībiešu krasta* direktors Edgars Sīlis. Tās ir lielas personības, un katrs ir ko labu izdarījis.

— Es saprotu, ka viss pasākums aizritēja jubilejas gaisotnē. Tomēr ko jums kā konkrētas grupas dalībniecei un vadītājai gribētos — no nākotnes, no sapņa, no jābūti-

cienus nesa novadpētniece Rasma Noriņa, no SIA *Kolkasrags* — izpilddirektors Jānis Dambītis.

Sarīkojuma dalībnieki Baibas Šuvcānes prezentācijā *Līvōd īt* no 1923. līdz 2013. gadam uzzināja par nozīmīgākajiem notikumiem un izcilākajām personībām Līvu savienības darbības pirmskara periodā, kā arī varēja saukt atmiņā pēdējo 25 gadu svarīgākos notikumus.

Jāuzsver daudzo jauniešu pienesums jubilejas svinību sagatavošanā un vadīšanā, īpaši Salaspils jauniešu kora *Lōja* muzicēšana un kora diriģenta Ģirta Gailīša ieguldījums sarīkojuma mākslinieciskajā izkārtojumā.

Par paveikto lībiešu kultūras un valodas kopšanā un daudzinašanā augstāko Līvu savienības atziņības zīmi «Tienū» (Paldies) saņēma 18 savienības biedru. Ieva Ernštreite īpaši uzsvēra pitradznieka Imanta Petroviča-Zariņa daudzos gados paveikto, iemūžinot lībiešu krastā notiekošos sarīkojumus video, Zojas Sīles lībiešu valodas pašaieliedzīgo mācīšanu, B. Šuvcānes ieguldījumu lībiešu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un tā popularizēšanu grāmatās un masu medijos. Pateicību par rosīgu darbu savienības reģionālajās grupās saņēma to čaklākie biedri, bet par savienības atbalstu — arī vairāki pašvaldību darbinieki un uzņēmēji.

Līvu savienības vadītāja Ieva Ernštreite: «Aicinu darboties tā, lai par lībiešu tradīcijām, vērtībām un arī vajadzībām vēstām paši un iesaistām šajā darbā visus mūsu atbalstītājus un paveiktā cienītājus! Lai liekam atdzīvoties lībiskajam – Ventspilī, Mazirbē, Kolkā, Staicelē, Pālē, Dundagā, Rīgā! Nemam sev tīkamās un mīļākās krāsas un krāsojam paši. Visi kopā!» Lai tas ir labs vadmotīvs turpmākajā organizācijās darbā!

Baiba Šuvcāne no Kolkas

Pirmais Līvu savienības priekšsēdētājs Kārlis Stalte bija arī dzejnieks, un jubilejas sarīkojumā skan dziesma ar viņa vārdiem. Viņš ir arī lībiešu himnas *Min izāmō, min sindimō* (*Mana tēvzeme, mana dzimtene*) teksta autors. Apskaužamas ir skolotāja Mārtiņa Lepstes darba spējas — lībiešu valodu viņš mācīja Pizes, Lielirbes, Mazirbes, Saunaga un Kolkas pamatskolā. Kori popularizēja lībiešu tautasdziesmas. 1931. gadā, kad es piedzimu, sāka iznākt laikraksts *Līvli*. Bet 1939. gada 6. augustā Mazirbē atklāja lībiešu tautas namu.

Padomju okupācijas laikā Līvu savienība nedarbojās. Sākoties Atmodai, sarosījās arī Latvijas pamattauta līvi, un 1993. gadā organizācija oficiāli atguva agrāko nosaukumu — Līvu savienība. Mums laimējies ar sievietēm. Atjaunotās organizācijas pirmā vadītāja bija Ieva Neilande, tagad to vada Ieva Ernštreite. Un man ir viena vēlēšanās — piedzīvot Līvu savienības simtgadi. Man pašam tad būs tikai nedaudz pāri deviņdesmit.

Arnolds Auziņš no Āgenskalna

bas viedokļa? Atbalsta, sadarbības ziņā — ar savienību, pašvaldību? Kādu rosmi no pašiem?

— Pašvaldība jau mūs atbalsta, paldies. Ir, protams, vienas ilgas, un tās droši vien ir teju visu lībiešu un viņu draugu sirdīs. Tā ir vēlme kļūt vienotākiem. Ilgus gadus esot šajā apritē, esmu jutusi dzimtu un klanu savstarpējo rīvēšanos. Sirds sāp, kā neprotam piedot senus izteikumus, pāridarījumus. Gribētos, lai cits citam spētu piedot pagātnes kļūdas un aizvainojumus. Kamēr ir šī nasta, tā neļauj ne īsti saskatīt mērķi, ne virzīties uz to.

— Lūdzu, atgādinā par šogad svarīgākajiem notikumiem!

— Jau 20. IV Mazirbe uzņems Līvu savienības gada pārskata sapulces dalībniekus. Par lībiešu bērnu nometni *Dundadzniekā* jau rakstīts. Lībiešu svētki notiks atkal kā ierasts augusta pirmajā sestdienā. Savukārt jau nākamajā dienā, 4. VIII, Mazirbi pieskandinās Zaļo dziedāšanas svētki. Pirms tam *zaļie* Mazirbē rīkos nometni un izlocīs balsis.

Alnis Auziņš no Sumburciema

Raibs kā dzeņa vēders

Piedalāties fotokonkursā!

Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālā administrācija un žurnāls *Vides Vēstis* aicina piedalīties fotokonkursā *Slīteres nacionālajam parkam 90 gadi*. Labākos fotokonkursa darbus izvērtēs izstādē Latvijas Dabas muzejā, pēc tam izstāde ceļos pa Latvijas izstāžu zālēm, skolām un kultūras centriem.

Katrs dalībnieks var iesniegt piecas 30x40 cm fotogrāfijas. **Darbi jāiesniedz līdz 7. X** Latvijas Dabas muzejā Rīgā, Krišjāņa Barona ielā 4, vai Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas birojā Dundagas novada *Slīteres mežniecībā*, vai jāsūta pa pastu uz žurnāla *Vides Vēstis* redakciju Rīgā,

Ausekļa ielā 1-1, LV-1010, ar norādi *Fotokonkurss* (pasta zīmogs — 5. X).

Fotogrāfijas vērtēs četras kategorijās: Slīteres nacionālā parka ainavas — jūra, piekraste, meži, purvs, ciemi; Cilvēki Slīterē — dabas sargi, zvejnieki, vietējie iedzīvotāji, ceļotāji u.c.; Slīteres flora — augi, sūnas, ķērpji,

Apspriede par tūrismu

3. IV pils mazajā zilē novada tūrisma organizatore un Dundagas Tūrisma informācijas centra (TIC) vadītāja Alanda Pūliņa un Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas sabiedrisko attiecību speciāliste Andra Ratkeviča bija aicinājušas kopā tūrisma nozarē iesaistītos — aptuveni 20 interesentu.

Vispirms A. Ratkeviča iepazīstināja ar Slīteres nacionālā parka (SNP) 90 gadu jubilejas pasākumiem. Maija beigās iznāks SNP vēstnesis — galvenokārt veltīts šai tēmai, kā arī vienam no gada notikumiem mūsu pusē — Slīteres Ceļotāju dienām 1. un 2. VI. Klātesošie uzzināja par jaunumiem parka labiekārtošanā — taku atjaunošanu, stāvlaukumu izveidi, putnu novērošanas torņa celtniecību. To visu ceļotāji varēs baudīt jau šovasar. Visi arī aicināti piedalīties fotokonkursā *Slīteres nacionālajam parkam — 90*.

Novada tūrisma organizatore pastāstīja par paveikto un iecerēto tirgvedībā. Par novada piedāvājumiem tūrismā ir vēstīts Kurzemes kartē ceļvedī, Kurzemes apceļošanas avīzē, *Lauku ceļotāja* jaunajos maršrutos, sadarbībā ar Talsu, Rojas un Mērsraga TIC izdotajā kartē ceļvedī 6 valodās. Dundagas TIC kopā ar SNP gatavo SNP avīzi, arī ziņas par Ceļotāju dienām. Dažādām tūrisma firmām un TIC ir izsūtīti gada kalendāri. Novada tūrisms ir pārstāvēts starptautiskajās tūrisma izstādēs.

Klātesošie nolēma līdz mēneša vidum apkopot visus piedāvājumus Ceļotāju dienām, ko ievietot gan SNP avīzē, gan īpašajā Ceļotāju dienu interneta vietnē www.sliteresdienu.wordpress.com. Šogad Ceļotāju dienu uzsvars — nacionālā parka 90 gadi, daba un kultūrvēsture, atsevišķa piedāvājumu buķe-

te gaidīs ģimenes ar bērniem, kā parasti būs objekti, kas aicinās abas dienas. Šogad ceļotājiem piedāvās arī jau gatavas programmas vienai vai abām dienām. Informācijas punktus Dundagas TIC, Slīteres bākā, Mazirbes Lībiešu tautas namā, Kolkastragā un Kolka-

• Novada iemītnieks — rubenis.

Vilņa Skujas foto

Jauna krāsns liek mainīt recepti

Marta otrajā *Dundadzniekā* par īstenoto projektu stāstīja dārzenu audzētāji Ilga Stiba un Indulis Kibars. Šoreiz — saruna ar dižrausu cepēju Elmu Zadiņu par projektā *Sklandrausu cepšanas iekārtu modernizācija* iegādāto elektrisko maizes krāsni.

— **Kā tev radās doma rakstīt projektu?**

— Man bija kļuvis par grūtu darboties ar lielo maizes krāsni, un Gunta Abaja sacīja, ka ir tāda iespēja mājražotājiem rakstīt projektu, lai tiktu pie elektriskās krāsns. Tad nu 2012. gada pavasarī projektu uzrakstījām. 7. VII visi dokumenti bija iesniegti Lauku atbalsta dienestā (LAD) un projekts apstiprināts. Meita Dace internetā sameklēja, ka tādu krāsni, kādu man vajag, var iegādāties SIA *Grandus* veikalā Rīgā, Ūnijas ielā 8c. Tur tirgo profesionālas virtuves iekārtas.

— **Kāda, salīdzinot ar lielo maizes krāsni, ir jaunā?**

— Nācās pamainīt sklandrausu recepti. Sākumā, cepot pēc vecās receptes, masa kāpa pāri sklandrausu žogam. Tagad lieku klāt olas un vairāk mannas.

Jaunajā krāsni plātes saliek četras rindās citu virs citas un tā var izcept tikpat daudz dižrausu, cik lielajā krāsni. Viss darbs tagad ir nesalīdzināmi vieglāks. Nav lielā karstuma, un darbs veicas ātrāk. Varēšu arī tūristu pasūtījumus pieņemt jebkurā daudzumā.

— **Vai rupjmaizi tu arī cep jaunajā krāsniņā?**

— Rupjmaizi joprojām cepu lielajā maizes

krāsni. Baidos par maizes kvalitāti un lielo elektroenerģijas patēriņu, ja kukuļus cepšu elektriskajā krāsni.

— **Bet projektu bija vērts rakstīt?**

— Protams! Krāsniņ ir iestādāmi dažādi temperatūras režīmi no 50 līdz 270 grādiem, un var cept visu, ko vien vajag. Konditorejas krāsns maksāja Ls 1016 bez PVN, no šīs summas LAD pēc projekta īstenošanas atmaksāja Ls 508.

Novērtēju to, ka Dundagā darbojas biedrība *Ziemeļkurzemes biznesa asociācija*, jo tur var uzzināt, kādi projekti pieejami Dundagas novada iedzīvotājiem, kā arī daļai Talsu un Ventspils novada iedzīvotāju.

— **Vai tu domā rakstīt vēl kādu projektu?**

— Vajadzētu jau modernizēt pūteļa ražošanu, bet, izskatot piedāvājumus virtuves iekārtu katalogā, neko piemērotu neatradu. Manā darba procesā ir graudu vārīšana, kaltēšana un malšana. Tādai tehnoloģijai modernas iekārtas nav paredzētas. Jāiztiek ar sentēvu metodēm, jo arī pūtelis ir sens kurzemnieku launaga ēdiens. Iejaucot pūteļa miltus kefirā, sanāk sātīga, atspirdzinoša maltīte ar augstu šķiedrvielu saturu.

Diāna Siliņa

sēnes; Slīteres dzīvnieki — kukaiņi, abinieki, rāpuļi, zivis, putni un zvēri.

Galvenā balva — Ls 300 vērta dāvanu kar-te pirkumam Baltijas fotoservisā.

Oktobra nogalē Latvijas Dabas muzejā fotoizstādi atklās, labākos fotogrāfiju autorus apbalvos, bet centrālais notikums būs katras kategorijas uzvarētāju savstarpējā sacensība jeb *Milžu cīņa*, un tad skatītāji balsojumā noteiks, kuras fotogrāfijas autors iegūs lielo balvu. Fotoizstādi varēs aplūkot līdz 2013. gada beigām.

Sīkāk par konkursu nolikumā:

<http://ej.uz/nolikumu>.

Andra Ratkeviča, Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas sabiedrisko attiecību speciāliste

līvu centrā *Kūolka* būs pieejama SNP avīze un programma ar karti.

Vēl pils direktore Baiba Dūda aicināja apspriest ideju — veidot novada tūrisma attīstības konsultatīvo padomi. Gaidām ierosinājumus! Savukārt domes deputāte Gunta Abaja un pašvaldības lauku attīstības konsultante Ilze Šteine ziņoja par Uzņēmēju konsultatīvās padomes veidošanu un sadarbību ar pašvaldību, kā arī rosināja rakstīt projektus Lauku atbalsta dienestam, lai uzņēmumi iegūtu finansējumu.

Klāt bija un ar Alandu Pūliņu aprunājās Alnis Auziņš

Izstāde bibliotēkā

Dundagas bibliotēkā no 15. IV līdz 24. V skatāma izstāde *Nonkonformisms grafikā 1944–1990*.

Izstāde ir Latvijas Nacionālās bibliotēkas, muzeju un arhīvu kopdarbs projektā *Latvijas padomju perioda nonkonformisma grafikas krājuma pilna saglabāšana un tai nepieciešamās materiāli tehniskās bāzes nodrošinājums*.

Izstādē eksponētas projekta finansēto restaurēto grafikas darbu digitālās kopijas no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja, Latvijas Mākslinieku savienības muzeja, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas Okupācijas muzeja, Rīgas Vēstures un kuģniecības muzeja, Latvijas Kara muzeja, Cēsu Vēstures un mākslas muzeja un Latvijas Nacionālā arhīva kolekcijām.. Projekta eksperte, mākslas zinātniece Inta Pujāte: «Atlasot darbus, akcents tika likts uz grafiku, kurā nonkonformisms ir spēcīgāk izteikts, kas izpaužas formālajā risinājumā, sekojot Rietumu mākslas novitātēm, kā arī tematikā, kur tiek pausta padomju iekārtas kritika. .. Plašākajā nozīmē Latvijas māksla ir nonkonformistiska pēc būtības, jo nostājas pretī sociālpolitiskajai situācijai».

Izstādē skatāmi Māra Ārgaļa, Ādolfa Zārdiņa, Indriķa Zeberiņa, Ivara Poikāna, Lolitas Zikmanes, Māra Subača, Jura Dimitera, Ilmāra Blumberga, Kurta Fridrihsone, Alfeja Bromulta, Eduarda Sidraba un citu mākslinieku grafikas darbi no visu sadarbības partneru kolekcijām. Okupācijas muzeju pārstāv arī neprofesionāli autori, kas radījuši darbus izsūtījumā Sibīrijā. Latviju tie sasnēguši gan kā pastkartes, gan kā vēstulū daļas, no rokas rokā ceļojošas zīmītes un apzīmētas papīra lapiņas.

Izstāde papildināta ar mākslas grāmām tām no Dundagas bibliotēkas krājuma.

Ruta Emerberga

Būvniecības ieceres publiskā apspriešana

Būvniecības ieceres nosaukums un adrese: **a/s Latvijas Valsts meži** biroja ēka Dundagā, zemes vienībās ar kadastra numuriem 8850 020 0515 un 8850 020 0222.

Ierosinātais: *a/s Latvijas Valsts meži*, reģistrācijas numurs 40003466281, Aldis Felts, mobilais tālrunis 29183090.

Projektētājs: SIA *5. iela*, Ija Rudzīte, tālrunis 67502158.

Būvniecības ieceres prezentācijas pasākums notiks 30.04.2013. plkst. 15.00 Dundagas novada pašvaldības Attīstības un plānošanas nodaļas telpās Dundagas pili, Pils ielā 14, LV-3270.

Materiāli apskatāmi un atsauksmes iesniedzamas turpat līdz 10.05.2013.

Sīkākas ziņas pa tālruni 63237857.

Maigonis Muskeits (1949)

«Dundadznieks» Nr. 8 (157) 2013. gada aprīlis.

Dundagas novada pašvaldības izdevums, iznāk divas reizes mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā **3085**.

Adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV-3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Nauris Freimuts, Lauris Laicāns, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Inga Ralle, Diāna Siliņa, Smaida Šnikvalde.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervēja-mais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 400 eks. **Internetā:** www.dundaga.lv/avize